

Kennedy og Addison

Michael 2018; 15: Supplement 22, 61–3.

John F. Kennedy var en markant amerikansk president. Han ble rammet av en sykdom som i perioder preget hans mentale kapasitet.

I slutten av oktober 1962 sto verden på kanten av en atomkrig mellom USA og Sovjetunionen. Nikita Khrustsjov (1894–1971), Sovjetunionens leder, hadde møtt USAs president, John F. Kennedy (1917–1963), i Wien året før. Hans inntrykk var at Kennedy var svakelig og ustrukturert. Khrustsjov fant det mulig å utfordre USA ved å plassere atomraketter på Cuba. En handlekraftig amerikansk president stod imot sine militære rådgiveres ønske om å bombe Cuba sønder og sammen i tilslutning til en invasjon. Kennedys like faste håndtering av trusselen fra Sovjetunionen fikk også Khrustsjov til å trekke atomraketten tilbake fra Cuba mot en nesten symbolsk motytelse ved at amerikanske raketter ble fjernet fra Tyrkia (1).

Cubakrisen var egentlig et resultat av en av USAs største politiske og militære fiaskoer: Forsøket på å styrte Fidel Castro (1926–2016) ved å invadere Cuba i Grisebukta i april 1961. Planen var svært dårlig fundert, gjennomføringen enda dårligere og hele invasjonsstyrken ble nærmest utradert. Hendelsen førte Castro inn i Sovjetunionens interessesfære, og selv i dag er det politiske klimaet i området preget av sanksjonene og embargoen overfor Cuba som fulgte etter fiaskoen i Grisebukta. Hva hadde skjedd med president Kennedy i tiden fra hans usikre og uoverveide godkjenning av Grisebukteventyret, via hans lite overbevisende opptreden ved toppmøtet i Wien til hans resolute og handlekraftige håndtering av Cubakrisen? Det er mulig at en medisinsk forklaring finnes (2).

Kennedy ble hardt skadet da hans motortorpedobåt eksploderte under krigen i Stillehavet. Han hadde senere betydelig ryggproblemer med uttalte smerter. I tillegg hadde han en binyresvikt, Addisons sykdom, helt fra barne-

Figur 1. John F. Kennedy var mentalt påvirket av dårlig behandlet Addisons sykdom under invasjonen av Grisebukta i 1961. Foto: John F. Kennedy Presidential Library and Museum, Boston. Wikipedia Commons.

årene. Denne sykdommen gir nedsatt produksjon av viktige hormoner, spesielt kortison. Tidligere døde 90 % av pasientene med Addisons sykdom, men med nøyaktig individuell tilførsel av de manglende hormonene, er livsutsiktene nå nærmest normale. Symptomene er ubehandlet: Kraftsløshet, nedstemthet, engstelse og irritabilitet og treghet både i tankegang og evne til å ta initiativ. I kortform: Pasienten virker sløv og mangler «drive».

Kennedy-klanen forsøkte hele tiden å bagatellisere presidentens binyresvikt. I 1960–1961 ble Kennedy behandlet av en meget tvilsom lege ved navn Max Jacobson (1900–1979) som hadde fått ry som «Dr Feelgood» blant rike amerikanere. Han ga sine pasienter sprøyter som antagelig for det meste inneholdt sentralstimulerende midler som amfetamin. Jacobson fulgte presidenten ofte, men ingen vet sikkert hvor mange sprøyter og hvor mye amfetamin presidenten ble gitt. Samtidig ble den nødvendige og nøyaktige hormontilførselen neglisjert. Som om ikke det var nok, behandlet en annen lege med tvilsomme kvalifikasjoner, Janet Travell (1901–1997), presidentens ryggplager. Hennes teknikk var å injisere procain, et lokalbedøvende middel i slekt med kokain, inn i spente og ømme muskler for å fjerne smerter. I vanskelige tilfeller ga hun også store mengder procain direkte inn i blodstrømmen, intravenøst, over lang tid. Kennedy ble behandlet med begge regimer. Legene behandlet presidenten intensivt men nokså uavhengig av hverandre. Store doser av de nevnte medikamentene sammen med manglende effektiv behandling for hans Addison, kan ha frembragt den tvilrådige, sløve og usikre Kennedy som godtok Grisebukteventyret og som møtte Khrustsjov i Wien litt senere i 1961. Nære rådgivere grep nå inn, en velkjent fysikalsk medisiner, dr Hans Kraus (1905–1996), og en like velkjent spesialist på hormonsykdommer, professor Eugene J. Cohen (1912–1999), fikk orden på behandlingen både av ryggplagene og binyresvikten. Det synes åpenbart at dette hjalp, og at presidentens hjerne fungerte helt utmerket igjen under de skjebnesvangre dagene i oktober 1962.

Litteratur

1. Fursenko A, Naftali T. «*One Hell of a Gamble*»: *The Secret History of the Cuban Missile Crisis*. London: John Murray, 1997.
2. Owen D. *In sickness and in power. Illness in the heads of government during the last 100 years*. London: Methuen, 2008.

Ragnar Stien
ragnarstien@hotmail.com